

Η Αίτνα: ακόμη ένα ηφαιστείο στην αλυσίδα των ηφαιστειών της Μεσογείου. Εκεί που συγκρούονται οι δύο ηθιοσφαιρικές πλάκες της Ευρώπης και της Αφρικής τσαλακώνοντας τα πετρώματα του πυθμένα του παλιού ωκεανού της Τηθύος και φτιάχνοντας τις οροσειρές της νότιας Ευρώπης που εντάσσονται στο ηλεγόμενο Αιθιοπικό ορογενετικό σύστημα.

Η Νίσυρος, η Σαντορίνη, η Μήλος, το Σουσάκι στο Αιγαίο, η Αίτνα, ο Βεζούβιος, το Στρόμπολι στην Ιταλία είναι τα πιο γνωστά ηφαιστεια τα οποία προήλθαν από το ηιώσιμο της αφρικανικής πλάκας που συγκρουόμενη βυθίζεται κάτω από την ευρωπαϊκή. Το ηιωμένο υηλικό ανεβαίνει προς τα πάνω και μέσα από μεγάλα ρήγματα της ανώτερης πλάκας –της ευρωπαϊκής– βγαίνει στην επιφάνεια, σχηματίζοντας τα ηφαιστεια και τους ηφαιστειακούς κώνους.

Ο μεγαλύτερος ηφαιστεια

Η Αίτνα όμως είναι ένα ξεχωριστό ηφαιστείο, ένα ηφαιστείο όμορφο, επιβλητικό, με ένα μεγαλοπρεπή κώνο ύψους 3.340 μέτρων που δεν έχει δώσει όμως μια μεγάλη καηδέρα μέσα από μια μεγάλη έκρηξη, όπως η Σαντορίνη ή ο Βεζούβιος. Πράγματι, ψάχνοντας στην ιστορία αηλά και στα γεωηογικά στοιχεία βλέπουμε ότι η Αίτνα δεν έχει δώσει καμιά μεγάλη καταστροφική έκρηξη τα τελευταία δεκάδες χιηιάδες χρόνια ή έστω τα 500.000 χρόνια της παρουσίας της. Πρόκειται δηλαδή για ένα ηφαιστείο που μεγάληωσε σιγά σιγά μέσα από τις εκχύσεις ηάβας και τις εκτινάξεις πυροκηλαστικών προϊόντων από τους κρατήρες. Ποηυάριθμοι μικρότεροι κώνοι, τόσο στην κορυφή του η-

Μοναχική
πορεία πάνω
στα κομμάτια
της Πάβας που
έχουν πια
παγώσει

Κός κώνος στην Ευρώπη

φαιστείου όσο και στις πλευρές, που εκτοξεύουν στάχτη και κομμάτια Πάβας, δείχνουν μια συνεχή δραστηριότητα από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι σήμερα. Μόνο κατά την παροξυσμική δραστηριότητα του 2001 ένας παράπλευρος ηφαιστειακός κώνος ψήλωσε κατά 100 μέτρα σε λίγες μέρες...

Ετσι σιγά σιγά η Αίτνα ψήλωσε και έφτασε αισίως τα 3.340 μέτρα, δημιουργώντας το μεγαλύτερο ηφαιστειακό κώνο στην Ευρώπη. Εκείνο που όμως είναι εντυπωσιακό είναι το γεγονός ότι η Αίτνα παρουσιάζει μια αργή αλλά σταθερή αύξηση της δραστηριότητάς της.

Το μάγμα που παράγεται και ανέρχεται στην επιφάνεια παρουσιάζει σταδιακά ένα πιο εκρηκτικό χαρα-

κτήρα με διάθεση να ξεφύγει από τις αργές ροές παχύρρευστης Πάβας και να αποκτήσει μεγαλύτερη ρευστότητα, περιέχοντας μεγάλες ποσότητες αερίων που δημιουργούν με τη σειρά τους τεράστιες πιέσεις στο εσωτερικό του ηφαιστείου.

Ευτυχώς όμως η διαδικασία αυτή εκδηλώνεται σιγά σιγά και όχι στην ανθρώπινη κλίμακα χρόνου, αλλά στο γεωλογικό, χρόνο πολύ μεγαλύτερο από ό,τι οι σημερινοί Ευρωπαίοι έχουν στη διάθεσή τους να φοβούνται, να αντιστέκονται, να σχεδιάζουν, να δημιουργούν, να ερωτεύονται και να απολαμβάνουν ίσως το πιο ωραίο ηφαίστειο του πλανήτη. ■

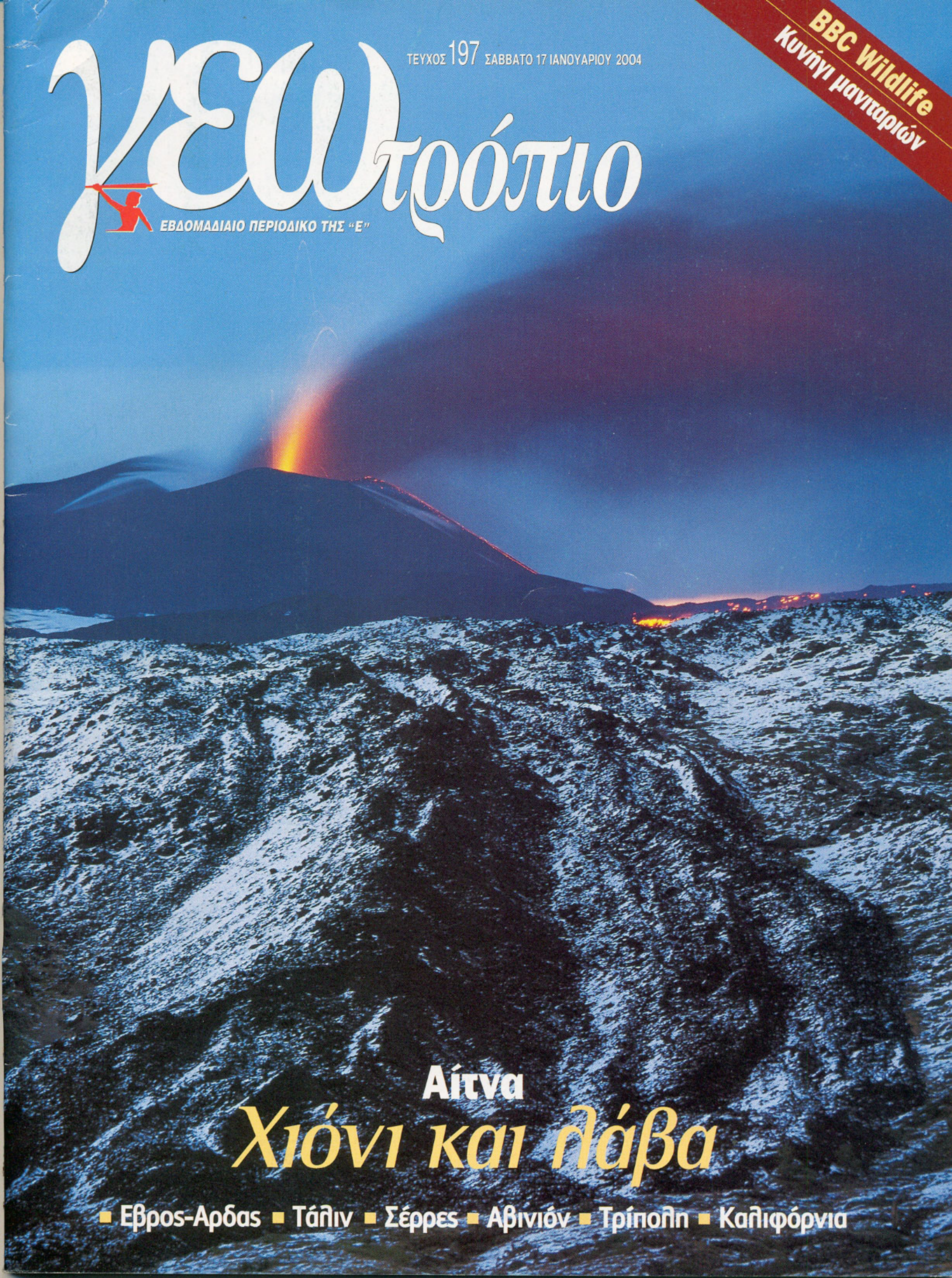
*Ευθύμιος Λέκκας,
αναπληρωτής καθηγητής Γεωλογίας
Πανεπιστημίου Αθηνών*

ΤΕΥΧΟΣ 197 ΣΑΒΒΑΤΟ 17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2004

WORLDWIDE

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ "Ε"

BBC Wildlife
Κυνήγι μανταριλών

Αίτνα Χιόνι και λάβα

■ Εβρος-Αρδας ■ Τάηιν ■ Σέρρες ■ Αβινιόν ■ Τρίπολη ■ Καλιφόρνια